

Daloló kezek

Meglepő, de a kezek ezt is tudják. Tánccal, pantomimmal, jelnyelvvél közvetítik a zenét annak, aki nem hallja. És hogy a kedves Olvasó megdöbbenését fokozzam: ezek a kezek többségükben siket és nagyothalló táncosokhoz tartoznak! A Napsugár Anna Zenei Jeltánc Társulat próbáján jártunk Budapesten, a Down Alapítvány 2. számú Gondozóházában.

Napsugár Anna (középen kalapban) beállítja táncosait a Csöndes Flamencóhoz

tavaly elnyert bajnoki címet színpadi látványtánc-jeltánc kategóriában! Korábban jöttem, hogy tanúja lehessen az előkészületeknek...

NAPSUGÁR ÉRINTÉSE

A fellépőruhák már előkészítve várnak az előtérben összetolt asztalokon. Zöld, piros selyemszoknyák, mellények, ingvállak, gyöngyös párták. A blúzokhoz az egész gondozóház gyűjtögette a matyóhímzéses terítőket, Napsugár Anna édesanyja, Horváth Zoltánné Ruzs Éva pedig kiszabta belőlük a mellrészt. Kezdetől ő varrja a táncosok ruháit, szívét-lelkét beleteszi. Hamarosan szállingózni kezdenek a jeltáncosok. Tizen vannak, többen be se férnének a „próbaterebe”. Kit a szülei hoztak el, mint Takács Jánost, mert halmozottan sérült, ki a gondozóház foglalkoztatójából szaladt le, mint például a látássérült Honti Ildikó, kit pedig az anyukája kísért el ide, mint a Down-szindrómás Német Zsuzsit... Zsuzsi édesanyja, Német Klárka Down-dada nagy segítséget jelent a táncosok öltöztetésénél. Kötözi a szoknyákat, fejre illeszti a pártákat, csatolja a rózsás öveket. Mire mindenki készen áll, Napsugár Anna is berobban.

– Gyorsan, bemelegíteni! – kommandírozza kis csapatát lázas izgalomban. (Nem minden nap vonul ki hozzájuk a média.) Anna különös jelenség. Szemhéján aranyló fények, nyilvánvalóan profi smink (tudom róla, hogy plus size-modell is), és mintha folyton vibrálna az egész nő. Kevés embert láttam életemben, akiből így áradt volna az energia. Közben maga a megtestesült mosoly és közvetlenség. Nem hiába „Napsugár” a neve. Mintha mindegyik táncos a gyermeke volna, körbeöleli őket a tekintetével, végigsimogatja, varázslatos érintésére a sérültek ébredezni kezdenek, mint a bábuk, és máris fülig ér a szájuk. Csodálattal és hálával néznek fel Annára. A szeretet hullámokban pulzál, és lassan teljesen beburkolja őket. Itt most biztonság van, béke, senki nem csúfol, nem bánt, mindent megélhatsz, királykisasszony és királyfi lehetsz, üzeni.

SZÓLJON A SIKET FLAMENCO!

Így is lesz. A Down-szindrómás Zsuzsiból, a nagyothalló Klárikából, a látássérült Ildikóból, a halmozottan sérült Erzsikéből, Nikiből, Rékából néhány perc alatt flamencokirálynők, a két halmozottan sérült fiúból flamencokirályok lesznek. Anna lenyomja a cédélejátszó gombját.

– Szól? Én nem hallom – kapja fel a fejét kérdően, pedig a zene nyilvánvalóan dübö-

rög: „Aki semmit sem hall, / Mégis táncol az égen át. / Egy éjen át, / Egy életen át.” Ekkor esik le a hűszfílléres. Napsugár Anna is siket. Pedig gyönyörűen, folyékonnyan beszél. Nem értem, hogyan. Majd később erre is fény derül. Most belemerülök a látványba. Annyi itt a szín, hogy káprázik a szemem belé. A zöld-piros selyemszoknyák suhognak, a hímzett ingvállak úsznak, az angyalszárnyak csattognak, majd beleszédülök. A kezeknek különösen nagy szerep jut, ezzel repkednek, mesélnek, jelelik el a popdalok szövegét, ritmusát, dallamát a táncosok, hogy siket és nagyothalló társaik is részesülhessenek a zene örömeiben. De nemcsak a kezük jár, a lábuk is ropja, meg a szemük is üzeni, minden porcikájukkal igyekeznek közvetíteni azt, amit néhányan közülük maguk sem hallanak. Hogyan lehetséges ez? Számomra megfajthetetlen, de Napsugár int, hogy egyelőre csak figyeljek, ne kérdezzek semmit. Engedelmeskedem, és lassan elsüllyed körülöttem a világ. Járnai kezd a lábam, megemelkedik a lelkem, ha ismerném a koreográfiát, beállnék a táncosok közé. Észreveszik, nevetnek, és táncolnak tovább lazán, lelkesen, mint akik tisztában vannak vele, hogy nem kell azt tudni, hogyan, akkor is „átmegy”. Mágusok.

JELBE ZÁRT VILÁG

Anna szünetet rendel el, és amíg a többiek kifújják magukat, beszélgethetünk.

– Ők az én gyerekeim! Húsz éve tanítom őket ingyen, szeretetből. Látnád, milyen hálásak érte! – áradozik. – Néhányuknak, aki régóta velem van, ez lett az élete. Zsuzsi az első pillanatban, amikor meglátott a színpadon, úgy érezte, a jeltánc lesz az útja. Odajött hozzám, és megkért, hogy tanítsam. Azóta három bajnoki címet tudhat magáénak a dallal, amit írtam neki. A címe: Angyalarcú kisgyerek. Majd meglátod, elő fogjuk adni. A szöveg és a koreográfia az enyém, a zenét Máté Péter csodálatos zeneszerzője, Kaszás Péter szerezte. Én elviszem neki egy versemet, és ő megálmodja hozzá a muzsikát. Idén végre megjelent a legjobbából egy cédé, a kötet pedig, amit a kezdedben tartasz, a *Jelbe zárt világ*, az első verseskötetem – Napsugár büszkén dedikálja nekem a „füzetét”, azt mondja, ez volt az álma. De hamar visszatér Zsuzsi történetéhez.

– Tulajdonképpen ennek a tündéri Down-szindrómás lánynak a kedvéért szerveztem meg ezt a klubot. Borzasztóan élvezem, amikor látom, hogy ezek a sérült emberek hétről hétre jobban ki-nyílnak a jeltáncból. Oldódnak a lelki, fi-

„Legyen a zene mindenkié!” – Kodály Zoltán jelmondata még soha, sehol nem érvényesült úgy, mint ebben az ötször három méteres alagsori helyiségben. Itt folynak kedd délutánonként Napsugár Anna Zenei Jeltánc Társulatának próbái. Ma különösen nagy az izgalom, mert vasárnap fellépés! Kevesen tudják, de a Zenei Jeltánc 2005 óta akkreditált művészeti ág, s mint ilyen, képviselői nevezhetnek a legkülönbözőbb táncversenyekre. Napsugár Anna társulata most éppen a Ritmuscsapatok 2019-es Országos Táncversenyére edz. Nagy a tét: meg kell védeniük a

Figyelj, ne izgulj! – jelelik egymásnak a hallássérültek

zikai blokkjaik, leomlanak a lelkükben a gátak, újraépülnek az idegpályáik, és még sorolhatnám. Nem véletlen, hogy a jeltáncot 2009-ben gyógyterápiás sportággá minősítették. A legnagyobb sikerélményem az volt, amikor egy autista csoporttársunk egy foglalkozáson életében először megszólalt. Körbecsodáltuk... Ezt tudja a jeltánc, és még mi mindent! Hidat épít sérültek és egészségesek között. A célom az, hogy bebizonyítsam, egy sérült ember ugyanolyan értékes lehet, mint bárki más. Új világot építünk a jeltánc segítségével, hogy végre mi, siketek, nagyothallók, mozgás- és értelmi sérültek is megmutathassuk magunkat. Hogyan találtam ki a műfajt? Egyszer egy siket barátomat elhívtam diszkóba. Szegény nem hallott semmit a zenéből, és a tömeg megzavar-

ta. Láttam, hogy nem érzi jól magát. Elkezdtem neki táncolni, és közben jeleltem a kezemmel a dal szövegét. És láss csodát, a fiú elmosolyodott, és mozogni kezdett. Ez volt a kezdet. Később Csongrádi Kata felkért, jeleljem a dalai szövegét egy koncertjén. Remekül olvasok szájról, innen tudtam, mit énekel, a zene pedig itt szól bennem. Súlyos halláskárosodással születtem, mára sajnos az utolsó hangmaradványok is eltűntek, de az iskolás éveimben minden slágert megjegyeztem. Kata koncertjén döntöttem el, hogy a jeltáncnak szentelem az életemet. A zenei jeltánc az én felfogásomban egy olyan műfaj, amelyben a popvilág ötvöződik tánc- és kontaktelemekekkel, hétköznapi gesztusokkal, valamint (siket) jelnyelvi szavakkal. Ezeket alakítom át hangképekké. Egyfajta vizuális kotta ez, amellyel közel kerülhetünk az emberek szívéhez. És nem csak a siketekéhez! Mindig is képekben gondolkodtam, hiszen fotóriporter is vagyok, de a fő tevékenységem a jeltáncoktatás. A csoporttal ma már ott vagyunk az összes fesztiválon, a Szigettől kezdve a Szeptember Fesztig, mindenhova elmegyünk, ahova csak hívnak. Számtalan elismerésben volt részünk, és én magam is rengeteg díjat kaptam. A Kodály Zoltán művészeti díj áll a legközelebb a szívemhez.

A SORS KEZE

– Mindezt úgy, hogy ez a lány minden reggel fájdalomak közt ébred! Én masszírozom a béna bal lábát, hogy egyáltalán fel tud-

A Down-szindrómás Zsuzsi nem véletlenül formál szívet a kezével. Gyengéd szájak fűzik Janóhoz

jon állni – csatlakozik hozzánk Napsugár férje, Scharek János. Idősebb férfi, észrevettem, hogy amíg félrehúzódva ül, a tekintete folyton a kedvesén csüng. Az ő dolga, hogy megteremtse a művész köré a kényelmet, és menedzselje a csoportot. Végtelen alázattal végzi, amit vállalt. Tíz évvel ezelőtt talákoztak Annával egy fesztiválon, avat be a történetükbe. Napsugár – a közönség adta neki ezt a nevet később – gyógymasszörként dolgozott ott, és amíg dögönyözte őt, János végigmondta az életét. Fél óra múlva már a palacsintavonaton falták az édességet, és azóta együtt vannak.

Zsuzsi édesanyját a csoport tagjai csak úgy emlegetik, Mami. Ő segít öltözködni a jeltáncosoknak

